

Regionaal Veiligheidsplan 2023-2026

Concept

versie 15 juli 2022

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Trends en ontwikkelingen	4
3. Ambitie en overkoepelende uitgangspunten	7
4. Regionale veiligheidsthema's	9
Georganiseerde, ondermijnende (drugs)criminaliteit en het effect op wijken.....	10
Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit	12
Kwetsbare groepen	14
Discriminatie	17
Radicalisering, extremisme en geweld	18
Jeugdoverlast en -criminaliteit	20
5. Lokale veiligheidsthema's	23
Drukte en overlast.....	23
High Impact Crimes.....	23
6. Landelijke prioriteiten	25
7. Monitoring (lokaal-regionaal-landelijk)	25
8. Formatie politiesterke politie eenheid Amsterdam	26
Bijlage 1. Lokale veiligheidsthema's Amsterdam 2023 – 2026	28
Bijlage 2. Formatie politie eenheid Amsterdam 2022 (zonder aspiranten), peildatum april 2022	32

1. Inleiding

Eens in de vier jaar wordt in de regio Amsterdam¹ een Regionaal Veiligheidsplan (RVP) vastgesteld. Hierin worden de prioriteiten van de gemeenten (Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn), het Openbaar Ministerie (parket Amsterdam) en de politie eenheid Amsterdam (verder: politie) voor de komende jaren benoemd. Gezamenlijk bepalen we de regionale ambities op het gebied van veiligheid en wat daarbij de overkoepelende uitgangspunten voor samenwerking zijn. We sluiten aan op en houden rekening met de landelijke Veiligheidsagenda. In dit RVP staan de veiligheidsthema's waar we als driehoekspartners binnen de regio met extra aandacht en energie mee aan de slag gaan.

Omdat de gemeente Amsterdam het RVP als lokaal plan hanteert, zijn ook de lokale veiligheidsthema's van Amsterdam opgenomen. De Amstelland gemeenten² stellen zelf een Integraal Veiligheidsplan (IVP) op waarin hun lokale veiligheidsthema's zijn uitgewerkt.

Het RVP geldt voor vier jaar. Ontwikkelingen in de maatschappij kunnen echter snel gaan. Daarom wordt jaarlijks aan de hand van de Regionale Veiligheidsrapportage (RVR) en het Trendbeeld van de politie op bestuurlijk niveau bekeken of bijsturing noodzakelijk is.³ Daarnaast blijft het belangrijk dat er altijd ruimte is om, in overleg met het gezag, capaciteit flexibel in te zetten op actuele thema's, ook als deze niet passen binnen de regionale (of lokale) prioriteiten.

De Politiewet 2012 schrijft voor om een regionaal plan te maken. In artikel 39 van deze wet 2012 is opgenomen dat de burgemeesters in de regio en de hoofdofficier van justitie tenminste eenmaal in de vier jaar een beleidsplan opstellen, met inachtneming van de landelijke doelstellingen. In het regionaal beleidsplan moet ook een verdeling van de sterkte worden weergegeven, waaronder de wijkagenten.

¹ Het geografisch gebied waarin de politie eenheid Amsterdam de politietaak uitvoert.

² De gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn.

³ Belangrijke randvoorwaarde is de beschikbare politiecapaciteit (en die van de netwerkpartners). Binnen de beschikbare capaciteit moeten keuzes worden gemaakt en waar nodig zal de samenwerking met (nieuwe) partners moeten worden gezocht en/of versterkt.

2. Trends en ontwikkelingen

Veiligheid is een basisvoorwaarde voor een aantrekkelijke en leefbare regio. Hoewel de afname van geregistreerde criminaliteit positief stemt, is de veiligheidssituatie in de regio in beweging. De regio groeit, en wijken veranderen in samenstelling en karakter. Ook de aard van de problematiek laat een verschuiving zien. Zo neemt de hoeveelheid High Impact Crimes (HIC) al jaren gestaag af. Tijdens de coronapandemie zette deze daling, onder invloed van het vele thuiswerken en het wegblijven van buitenlandse toeristen, verder door.

De afname van deze vormen van 'zichtbare criminaliteit' gaat echter gepaard met een toename van andere, vaak minder zichtbare vormen van criminaliteit, die eveneens grote impact hebben op de veiligheid en de veiligheidsbeleving van bewoners in de regio. Zo zijn ondermijnende criminaliteit, cybercriminaliteit en gedigitaliseerde criminaliteit van steeds grotere invloed op de veiligheidssituatie in de regio.

In de regio Amsterdam komt de wereld letterlijk samen.

Kenmerkend voor de regio is de aanwezigheid van de hoofdstad met de vele toeristen, de nachtcultuur en de sfeer van creativiteit en vrijzinnigheid. In de regio bevinden zich ook gemeenten met een dorps en groen karakter en het Groengebied Amstelland.

In het waterrijke Amsterdam Amstelland komt recreatie en bedrijvigheid samen. De regio heeft een centrale positie: met de nabijheid van Schiphol, het Noordzeekanaalgebied en de bloemenveiling. Amsterdam is niet alleen het financiële hart van Nederland, maar ook de grootste datacenterlocatie van Europa. Dit zorgt voor een gunstig ondernemersklimaat en in de regio zijn diverse, grote internationale bedrijven gevestigd. Ook wordt door internationale bedrijven in onze regio geïnvesteerd, onder meer in het vastgoed.

Internationaal befaamde culturele voorzieningen en grootschalige, (inter)nationale evenementen in de regio trekken jaarlijks veel bezoekers vanuit heel Nederland en de wereld. Vóór de coronacrisis telde de regio jaarlijks ruim 22 miljoen unieke toeristische bezoekers. In de regio komt de wereld letterlijk samen. De Amsterdamse bevolking bestaat uit maar liefst 180 verschillende nationaliteiten. Ook Amstelveen heeft met 137 nationaliteiten een diverse bevolkingssamenstelling.

De regio telt ruim 1 miljoen inwoners en dit aantal groeit de komende jaren door. Iedere gemeente in onze regio heeft haar eigen unieke karakteristieken, haar eigen dynamiek en oefent daarmee invloed uit op het lokaal te verrichten politiewerk. De politie eenheid Amsterdam kent 4 districten en 17 basisteams. Zij hebben onder meer contact met bewoners, nemen aangiftes op, doen opsporingsonderzoeken, rijden op meldingen, maken analyses en werken samen met partners. Politiedewerkers die elke dag en ongeacht de omstandigheden de regio veilig proberen te houden.

Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit

Nederland heeft een prominente rol in de internationale drugshandel. Europol constateerde dat Nederland en België de grootste invoerlanden van cocaïne voor criminelen zijn.⁴ De regio Amsterdam fungeert hierbij als belangrijk logistiek en financieel knooppunt. Verschillende

⁴ UNODC en EUROPOL, *The illicit trade of cocaine from Latin America to Europe – from oligopolies to free-for-all?*, Cocaine Insights 1, (Wenen, september 2021).

internationaal opererende criminele groeperingen doen zaken vanuit Amsterdam. Onze regio wordt mede daarom in toenemende mate geconfronteerd met de ondermijnende effecten van de drugscriminaliteit. Crimineel geld wordt geïnvesteerd en witgewassen via dekmantelbedrijven, onder andere gericht op de toeristenbranche, vastgoed en horeca en dit ontwricht de legale economie. Liquidaties op klaarlichte dag, beschietingen van gebouwen vermoedelijk gelieerd aan criminelen, vergismoord en als dieptepunt de moordaanslagen op de broer van de kroongetuige in het Marengo proces, een advocaat en een misdaadjournalist. Deze vormen van geweld leiden tot een aantasting van de rechtstaat en de impact op de samenleving is groot.

Conflicten in de strijd om de beheersing van de (inter)nationale drugsmarkt vinden hun weg naar wijken en buurten in Amsterdam en omringende gemeenten. De georganiseerde drugscriminaliteit heeft een sterk ontwrichtende werking op vooral de wijken met veel sociale en veiligheidsproblematiek. Door het ontbreken van toekomstperspectief en de aantrekkingskracht van het snelle geld belanden te veel jongeren in een kwetsbare positie langzaam maar zeker in de drugscriminaliteit. Een weg terug is voor hen vervolgens lastig, zo niet onmogelijk. Steeds vaker worden jongeren gelinkt aan excessief geweld en worden jongeren ook zonder enige 'criminele ervaring' ingezet voor bijvoorbeeld het uithalen van drugs of het plegen van geweld.

De voelbare aanwezigheid van drugscriminaliteit in wijken en buurten heeft impact op de leefbaarheid en veiligheid. Naast 'traditionele' jeugdoverlast zijn er in de regio groepen jongeren die een sterk intimiderende werking op buurtbewoners hebben, door (vermoedelijke) betrokkenheid bij drugshandel of andere connecties met criminele samenwerkingsverbanden.

Toename geweld

Er lijkt sprake van een verharding van de samenleving. Een ontwikkeling die zich vertaalt in een toenemende bereidheid tot het plegen van geweld, en in situaties waarbij geweld wordt gebruikt als eerste in plaats van als laatste redmiddel. Deze ontwikkeling zien we niet alleen onder jongeren. We zien ook agressie tegen en bedreiging van gezagsdragers, extreme vormen van geweld binnen de georganiseerde misdaad en de dreiging met geweld vanuit radicaliserende groepen. Online dreigementen worden ook daadwerkelijk uitgevoerd. De beschikbaarheid van (vuur)wapens is zorgelijk en de aanpak van (wapen)geweld staat dan ook hoog op de lokale agenda.

Maatschappelijke onrust en de druk op de overheid

Anti-overheids sentimenten zijn groter geworden. Dit zien we bijvoorbeeld bij de toeslagenaffaire en de crisis op de woningmarkt. De ingrijpende maatregelen die de overheid heeft genomen om de coronapandemie te bestrijden hebben bij delen van de bevolking een sterk effect gehad op het vertrouwen in de overheid, maatschappelijke onrust en polarisatie. We zien dat zowel verticale polarisatie (als een groep zich tegen een vorm van autoriteit of 'elite' keert) als horizontale polarisatie (tussen groepen onderling)⁵ is toegenomen. In sommige gevallen slaat een gezonde kritische houding richting de overheid om in intimidatie, bedreiging of de bereidheid om geweld tegen de overheid te gebruiken. Tijdens de coronapandemie waren er meer demonstraties en deze waren ook massaler dan in voorgaande jaren. Het valt daarbij op dat een aantal nieuwe groepen, waaronder sommige zogenaamde Defendgroepen, bereid is om doelbewust geweld tegen de politie te gebruiken. De grootschalige politie-inzet bij demonstraties heeft voor meer werkdruk bij de politie gezorgd.

⁵ Factsheet Wrijving en glans in de stad. Een verkenning naar polarisatieprocessen in Amsterdam, gemeente Amsterdam, oktober 2021.

Het digitale domein

Het digitale domein speelt een steeds grotere rol in de veiligheidsproblematiek. De fysieke en digitale wereld zijn de afgelopen jaren sterker verweven geraakt. Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit⁶ namen daarbij een grote vlucht. Niet alleen hebben enkele vormen van criminaliteit zich voor een deel verplaatst naar het digitale domein, ook gewelddadige conflicten, vechtpartijen, rellen of manifestaties worden online aangejaagd. (Seksuele) intimidatie, uitbuiting, discriminatie en radicalisering vinden ook steeds vaker online plaats.

Nieuwe ontwikkelingen in het digitale domein volgen elkaar in rap tempo op. Het is een gegeven dat beleid en wet- en regelgeving volgend zijn aan deze technologische ontwikkelingen. De wet- en regelgeving biedt nu nog vaak onvoldoende ruimte en bevoegdheden om zowel beter zicht te krijgen op online gebeurtenissen als om hier adequaat en vroegtijdig op te reageren. Tegelijkertijd is er een groeiende behoefte bij veiligheidspartners om hun rol ten aanzien van het (strafrechtelijk) handhaven van de openbare orde en rechtsorde ook in het digitale domein te vervullen.

Zorg en veiligheid

Veel veiligheidsproblemen spelen zich af op het snijvlak van zorg en veiligheid. Veiligheidspartners komen vaak sociale problematiek tegen in hun werkzaamheden, en andersom worden de zorgpartners geconfronteerd met veiligheidsproblematiek. Het gaat dan om personen bij wie sprake is van een opeenstapeling van sociale problemen én die daardoor kwetsbaar zijn om slachtoffer en/of verdachte te worden van criminaliteit en geweld of bij wie de veiligheid van henzelf of hun omgeving in het geding is. Voor personen met complexe sociale problemen, een verstandelijke beperking of psychische kwetsbaarheid die een veiligheidsrisico geven, is naast de inzet van veiligheidspartners altijd zorg of begeleiding nodig om het gedrag duurzaam te veranderen en de positie van betrokkene te verbeteren.

Drukke en overlast

Hoewel de drukte in de regio tijdens de coronapandemie beperkt was, blijft drukte en overlast door personen een belangrijk aandachtspunt. Op veel plekken zorgen toeristische en recreatieve drukte, hangende jongeren, uitgaanspubliek of dak- en thuislozen voor overlast in de openbare ruimte. De drukteoverlast lijkt zich ook steeds meer te verspreiden: Niet alleen de Amsterdamse binnenstad maar ook daarbuiten is sprake van toenemende drukteoverlast.

De hierboven beschreven trends vragen de komende jaren om vernieuwde focus in de aanpak van veiligheidsproblematiek.

⁶ Het onderscheid tussen cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit:

- Cybercrime (of digitale criminaliteit): vormen van criminaliteit die ICT-systemen als doel hebben en daarom niet mogelijk zijn zonder het bestaan van ICT systemen. Denk aan computervredebreuk, DDoS aanvallen, malware/ransomware etc.
- Gedigitaliseerde criminaliteit: vormen van criminaliteit die voorheen in de offline wereld plaatsvonden, maar nu (ook) online plaatsvinden. Denk aan drugs- en wapenhandel online, vormen van online fraude etc.

3. Ambitie en overkoepelende uitgangspunten

De regio moet niet alleen veilig zijn, mensen moeten zich ook veilig, welkom en vrij voelen. Om je leven in vrijheid vorm te kunnen geven, is het essentieel dat je niet te maken hebt met geweld, onderdrukking, angst, discriminatie en/of intimidatie. De ambitie van het vorige RVP is ook de ambitie voor 2023-2026, namelijk het verder verbeteren van de veiligheid in de regio door het verminderen van criminaliteit en overlast. Ook blijven we inzetten op de versterking van de samenwerking tussen het veiligheids- en zorgdomein.

Samenwerking in de regio

De zorg voor veiligheid is de kerntaak van de driehoekpartners (gemeente, politie en OM). Samen met de reclassering, de Dienst Justitiële Inrichtingen en onze partners zoals zorgaanbieders, toezicht en handhaving, de Belastingdienst, woningbouwcorporaties, jongerenwerkers, scholen en andere maatschappelijke partners, verbeteren we de veiligheid in de regio. Het RIEC Amsterdam-Amstelland en het Actiecentrum Veiligheid en Zorg Amsterdam-Amstelland (AcVZ) zijn hiervoor de twee belangrijke samenwerkingsverbanden waar de driehoekpartners onderdeel van zijn.

Het AcVZ is een netwerkorganisatie waarin de gemeenten in de regio met netwerkpartners uit de strafrechtketen, de zorg (o.a. jeugdbescherming, verslavingszorg en GGZ) en het bredere sociaal domein samenwerken aan complexe casussen, waarbij crimineel gedrag speelt en zorgen zijn op meerdere leefgebieden. Het gaat om de Top600 en Top400 aanpak, het programma Detentie en Terugkeer, de aanpak Verwarde Verdachten, de regionale aanpak Overlastveelplegers, de persoonsgerichte aanpak radicalisering en de ROSA-aanpak. Het AcVZ creëert daarnaast innovatieve beweging in een aantal programma's met bestuurlijke prioriteit op het snijvlak van veiligheid en zorg.

Het RIEC Amsterdam Amstelland is een samenwerkingsverband van onder andere de gemeenten in de regio, politie, OM, Belastingdienst, FIOD, UWV, Douane en de Nederlandse Arbeidsinspectie. De integrale RIEC-samenwerking heeft als hoofddoel om in de regio de drugseconomie stevig en duurzaam te verstoren en daarbij het criminele vestigingsklimaat in onze regio onaantrekkelijk te maken én te houden. De RIEC-samenwerking focust zich in de regio op drie strategische lijnen die doorwerken in de gezamenlijke focus:

- I. Samenwerkingsplatform voor kennis en expertise;
- II. Interventies en casusgerichte integrale aanpak;
- III. Het voeren van een robuuste preventie-agenda.

Daarnaast is er de publiek private samenwerking, onder meer in het Platform Veilig Ondernemen Amsterdam-Amstelland. Binnen de veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland werken gemeenten, brandweer, geneeskundige diensten, politie en OM samen aan het beheersen van rampen en crises.

Overkoepelende uitgangspunten voor de regionale veiligheidsthema's

1. **Wij werken integraal samen in het verbeteren van de veiligheid.**
 - Actieve samenwerking met meerdere partners in de regio.
 - Informatiegestuurd en vanuit een gemeenschappelijke analyse of opgave.
 - Versterken van de integrale informatie uitwisseling tussen netwerkpartners.
 - Preventie en zorg waar het kan, repressie waar het moet en waar nodig een combinatie.

2. **Wij werken gebiedsgericht samen, met extra aandacht voor buurten met veel sociale en veiligheidsproblematiek.**
 - In nabijheid van bewoners en met lokale professionals.
 - Aansluitend bij de lokale maatschappelijke omstandigheden en bij de opgaven in een gebied.
 - Waar mogelijk contextgericht werken: veiligheidsproblemen aanpakken waarbij de context van betrokkenen in een netwerk, zoals hun sociale omgeving en woonomgeving, ook in ogenschouw wordt genomen.

3. **Wij blijven streven naar een eerlijke en rechtvaardige verdeling van veiligheid.**
 - Iedereen, onafhankelijk van bijvoorbeeld leeftijd, geslacht, sociale klasse, opleidingsniveau, herkomst, geaardheid of woonplaats, heeft recht op (een zekere mate van) veiligheid.
 - Veiligheids- en zorgpartners zorgen voor laagdrempelige en toegankelijke voorzieningen en dienstverlening in de regio. Hierbij kan gedacht worden aan politiebureaus, camera's, gemeentelijke voorzieningen, initiatieven en projecten.
 - We houden bij de keuzes die we als overheid maken, actief rekening met het gegeven dat sommige bewoners de overheid minder goed weten te vinden dan anderen en hun zorgen daardoor minder goed kenbaar kunnen maken. We zoeken actief het contact met bewoners en ondernemers.

4. **Wij hebben oog voor innovatie en technologische ontwikkeling.**

Voor alle regionale veiligheidsthema's geldt dat extra inspanningen op het gebied van het digitale domein noodzakelijk zijn.

 - Actieve samenwerking om het zicht op digitale criminele fenomenen te verbeteren en interventiemogelijkheden in digitale domein te verkennen.
 - Inzet op het verkrijgen of vergroten van digitale expertise met ruimte voor flexibiliteit en creativiteit van professionals.

4. Regionale veiligheidsthema's

Gezamenlijk hebben de zes gemeenten, de politie en het Openbaar Ministerie (OM) in de regio bekeken welke thema's op dit moment een regionaal (toenemend) veiligheidsprobleem zijn en de komende jaren zullen blijven.⁷ We hebben ons gebaseerd op recente veiligheidsanalyses, gesprekken met professionals en de inventarisaties door de driehoekspartners. Hoewel de intensiteit en complexiteit van de veiligheidsproblematiek in de Amstelland gemeenten verschilt van Amsterdam, zijn er zes thema's waar in de hele regio met voorrang extra aandacht naartoe moet gaan.

Op de volgende zes thema's willen we de komende periode samen met alle betrokken partijen het verschil maken:

- Georganiseerde, ondermijnende (drugs)criminaliteit en het effect op wijken;
- Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit;
- Radicalisering, extremisme en geweld;
- Kwetsbare groepen;
- Discriminatie;
- Jeugdoverlast en -criminaliteit.

We brengen focus aan

De thema's komen grotendeels overeen, al dan niet samengevoegd, met de thema's uit het vorige RVP. Per thema brengen we nieuwe accenten en focus aan, waarbij voldoende ruimte is en blijft voor flexibiliteit en creativiteit in de uitvoering. De zes thema's zullen extra inzet van politie en partners vergen. De extra (regionale) aandacht gaat bijvoorbeeld naar het vergroten van inzicht in de problematiek, het ontwikkelen van nieuwe interventies, het opzetten van nieuwe samenwerkingsverbanden of het voortzetten van een succesvolle aanpak.

Vanzelfsprekend zijn er meer belangrijke veiligheidsthema's dan de hierboven geprioriteerde thema's, zoals High Impact Crimes en drukte en overlast. De aanpak van deze onderwerpen blijft uiteraard onderdeel van de reguliere werkzaamheden van de veiligheidspartners.

Risico's voor de uitvoering

Belangrijke randvoorwaarde voor de uitvoering is de beschikbare capaciteit van de netwerkpartners. Zo is er een groot tekort aan capaciteit bij de politie, maar ook bij het OM, de rechtbank en bijvoorbeeld de zorgpartners en de Jeugdbescherming zijn er tekorten. In een tijd waarin de opgave groot is, is het aanbod op de arbeidsmarkt zeer krap en de budgetten beperkt. Dit heeft gevolgen voor de slagkracht. Als voorbeeld, door een tekort aan rechters duurt het soms lang voordat een strafzaak behandeld kan worden. We zien daarnaast de volgende uitdagingen die ook een effect op de uitvoering hebben: een tekort aan sociale woonruimte, aan plekken voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang en wachtenlijsten in de jeugdhulp- en zorgsector.

Een belangrijke randvoorwaarde is ook dat we als één overheid optreden. Bestaande wet- en regelgeving beperkt in sommige gevallen informatiedeling en verdere samenwerking. Dit speelt bij meerdere thema's, waaronder georganiseerde en ondermijnende criminaliteit en radicalisering,

⁷ Regionale veiligheidsthema's zijn lokale prioriteiten, die in meerdere gemeenten spelen en/of waarvoor een integrale aanpak de komende jaren urgent is.

extremisme en geweld. Over de structurele versterking van de politie en de partners en over noodzakelijke aanpassingen in de wet- en regelgeving blijven wij het gesprek met het Rijk voeren.

Tot slot, ontwikkelingen zijn niet altijd helemaal te voorzien, zoals bijvoorbeeld de coronapandemie of de oorlog in Oekraïne. Het RVP biedt ruimte voor flexibiliteit. In dit RVP zijn overkoepelende uitgangspunten en hoofdthema's benoemd, zodat er voldoende ruimte blijft om mee te kunnen bewegen met actuele ontwikkelingen en in te kunnen spelen op behoeften in een gebied.

Georganiseerde, ondermijnende (drugs)criminaliteit en het effect op wijken

Waarom

Criminelen netwerken uit onze regio spelen een prominente rol in de import en doorvoer van voornamelijk cocaïne in Europa. Door de uitstekende logistieke⁸ en financiële infrastructuur fungeert onze regio als een belangrijk knooppunt in de drugshandel, ook voor buitenlandse criminele netwerken. Er worden duizenden kilo's drugs per week verplaatst en miljoenen per week verdiend. De regio vormt hierbij het financiële hart voor de drugscriminaliteit; veel criminele netwerken doen (financiële) zaken vanuit onze regio. De legale financiële infrastructuur wordt gebruikt om geld wit te wassen, geld te 'verhullen' via ingewikkelde financiële constructies en posities te verwerven in de bovenwereld. De illegale infrastructuur (underground banking) wordt gebruikt om crimineel cash geld te verplaatsen naar o.a. het buitenland: het gaat om miljoenen euro's. De massaliteit van de handel leidt tot wapengeweld, bedreigingen en aanslagen op personen, bedrijven en woningen.

De drugscriminaliteit leidt tot maatschappelijke ontwrichting van buurten en wijken. Want hoewel de criminele drugsnetwerken internationaal opereren, zijn deze lokaal geworteld en genesteld. Bewoners worden daarom steeds vaker geconfronteerd met de negatieve uitwassen van de drugscriminaliteit. Denk aan de extreme vormen van geweld die gepaard gaan met drugshandel waarbij de uitvoerders steeds jonger en onervarener worden. Veel van dit geweld wordt gepleegd in Amsterdam.

De kwetsbare wijken en buurten in onze regio worden het zwaarst getroffen, omdat deze gebieden vanwege een combinatie van verschillende sociaaleconomische problemen een ideale voedingsbodem vormen voor de ondermijnende drugscriminaliteit. Deze gebieden zijn een onuitputtelijke kweekvijver voor criminelen om jongeren te rekruteren. De zorgen over de jonge aanwas en doorgroeiers in de (drugs)criminaliteit zijn daarom onverminderd groot. De verharding onder de jeugd, de sociale omgeving en de omstandigheden waarin jongeren opgroeien die bijdragen aan het gemak waarmee jongeren geweld en wapens gebruiken, is een bijkomende zorg.

Ambitie

- Het voorkomen van jonge aanwas en doorbreken van criminele carrières, onder meer door in te zetten op preventie bij risicogroepen, het bieden van perspectief, het voeren van persoonsgerichte regie (ook voor 'doorgroeiers' in de drugshandel) en het contextgericht aanpakken van criminele clusters.

⁸ Onder meer vanwege de mainports Amsterdamse haven, Schiphol airport en de bloemenveiling Royal Flora Holland in Aalsmeer.

- Het duurzaam verstoren en beëindigen van georganiseerde ondermijnende (drugs)criminaliteit en daarbij het excessieve geweld een halt toe te roepen.
- Het tegengaan van de verwevenheid van de onder- en bovenwereld en het voorkomen van verdere innesteling van ondermijnende criminaliteit in wijken en buurten.

Focus

De bestrijding van georganiseerde ondermijnende (drugs)criminaliteit vraagt bij uitstek om doorzettingsvermogen en een lange adem. Een samenhangende langdurige integrale aanpak van preventie, repressie, weerbaarheid en verstoring is cruciaal. De driehoek Amsterdam is in dit kader een [offensief](#) gestart tegen drugscriminaliteit en de uitwassen daarvan. In deze aanpak wordt nadrukkelijk de samenwerking gezocht binnen het RIEC AA, het AcVZ en met het Rijk en worden bestaande programma's, interventies en aanpakken samengebracht. De gezamenlijke focus ligt daarbij op crimineel geld - het verstoren van het criminele verdienmodel - het tegengaan van geweld en een meerjarige aanpak van kwetsbare wijken. In de Amstelland gemeenten is gestart met een brede integrale aanpak van ondermijning waarbij onder andere aandacht is voor misbruik van woningen, veilige bedrijventerreinen, arbeidsuitbuiting en ondermijnende criminaliteit in de sierteeltsector.

▪ **Continueren ondermijningsaanpak RIEC AA**

De focus binnen het RIEC AA ligt op het verstoren van (de ondermijnende effecten) van de drugseconomie en richt zich hierbij op het snijvlak van de onder- en bovenwereld. Daarbij wordt de inzet gericht op de fenomenen én casuïstiek aan de hand van twee thema's:

- Doorsnijden criminele geldstromen (verplaatsen vermogen en investeren vermogen);
- Aanpakken van cruciale schakels (cruciale rollen en cruciale locaties).

De komende jaren is ook aandacht voor de rol die de mainports binnen onze regio (de Amsterdamse haven/ het Noordzeekanaalgebied en de sierteeltsector) vervullen in de grootschalige en georganiseerde in- en uitvoer van drugs. Met behulp van onder andere landelijke gelden wordt gezamenlijk met publieke en private partners een structurele aanpak ontwikkeld voor de aanpak van de georganiseerde, ondermijnende criminaliteit via deze logistieke knooppunten. Een voorbeeld hiervan is het uitrollen van een cameranetwerk in onder andere het (Westelijk) Havengebied om zicht op hotspots voor ondermijning te vergoten.

▪ **Voorkomen jonge aanwas en aanpakken van doorgroeiers in de drugseconomie**

Het AcVZ zet in op het voorkomen en doorbreken van criminele loopbanen van jongeren en (jong)volwassenen met complexe problematiek, bijvoorbeeld met een integrale persoonsgerichte aanpak zoals de Top600 en Top400. Bekeken wordt hoe persoonsgerichte regie zoals in de Top600 aanpak ook kan worden ingezet op doorgroeiers die (nu) niet voldoen aan de instroomcriteria van die aanpak. Dit draagt bij aan kennis en expertise over deze specifieke en vaak verharde doelgroep.

Een voorbeeld van preventie in brede zin is de inzet credible messengers: deze personen zijn door hun ervaring, voorkomen of positie in de gemeenschap in staat om contact te maken met criminelen, risicojongeren en moeilijk bereikbare gezinnen. We zorgen ook dat ouders en professionals signalen van criminele uitbuiting en rekrutering beter leren herkennen.

▪ **Voortzetten en doorontwikkelen aanpak criminele netwerken en excessief geweld**

De strafrechtelijke aanpak richt zich op het ontmantelen van de meest ondermijnende

criminele clusters en cruciale schakels binnen de drugscriminaliteit. Deze aanpak wordt onverminderd doorgezet. Uitvoerders van liquidaties en andere geweldsdelicten worden opgespoord en vervolgd; het plegen van excessief geweld blijft niet ongestraft. De brede zorg over de normalisatie van wapengeweld en –bezit onder jongeren heeft ook de aandacht: zie hiervoor het thema jeugdoverlast- en criminaliteit.

De netwerkpartners in het AcVZ ontwikkelen een innovatieve 'contextgerichte aanpak', met als doel het duurzaam doorbreken van criminele netwerken en de negatieve impact ervan op de wijken verminderen. Op basis van een analyse van het netwerk, en hoe personen in context met elkaar en met hun omgeving criminaliteit plegen, ontwikkelen we de aanpak. We richten ons in het bijzonder op de personen die een schakelfunctie vervullen in het netwerk en zetten het hele instrumentarium in waarover we als overheid beschikken, zowel preventief als repressief, en combinaties daarvan.

▪ **Follow the money**

Het verstoren van het financiële verdienmodel en het afpakken van crimineel geld heeft binnen de opsporing nadrukkelijk de aandacht. We moeten voorkomen dat:

1. criminelen zoveel geld kunnen verdienen met drugshandel;
2. criminelen in onze regio ongezien grote sommen cash geld voorhanden hebben;
3. crimineel geld in het legale circuit komt o.a. door witwassen en investeringen in vastgoed.

Om de corrumperende werking van de drugscriminaliteit op de financiële infrastructuur breder en fundamenteeler tegen te gaan, zoeken we de samenwerking met het Rijk, de Nederlandsche Bank en toezichthouders in de financiële sector. Informatie- en kennisuitwisseling en transparantie is essentieel. Aandacht gaat hierbij onder meer uit naar vastgoed en dienstverlening gericht op het opzetten van verhullende structuren, underground banking, het gebruik en verplaatsen van grote bedragen cash geld en cryptocurrencies.

▪ **Uitvoeren meerjarige gebiedsgerichte aanpakken**

In overeenstemming met de visie zoals beschreven in een [Pact voor de Rechtstaat](#) en het rapport '[Preventie met Gezag](#)' zijn onder regie van de gemeente Amsterdam de Masterplannen Zuidoost en Nieuw-West opgesteld. Een samenwerking tussen o.a. gemeente Amsterdam, politie, OM, woningcorporaties, AcVZ, scholen, RIEC AA, rijksoverheid, ondernemers, jongeren en bewoners. Doel is om een duurzame en structurele verandering te realiseren op het gebied van onderwijs en jeugd, veiligheid, werk, wonen en leefbaarheid. De opgave in deze stadsdelen vraagt om een meerjarige wijkaanpak met een tweeledig doel: het verbeteren van de sociaaleconomische kansen van bewoners/jongeren en tegelijkertijd het terugdringen van de (ondermijnende) criminaliteit. Naast de Masterplannen worden ook binnen andere gebieden in onze regio gebiedsgerichte aanpakken ontwikkeld en uitgevoerd om ondermijning tegen te gaan.

Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit

Waarom

Onze samenleving digitaliseert steeds meer en steeds sneller. Digitalisering biedt ons veel kansen, maar brengt tegelijkertijd risico's en bedreigingen met zich mee. De coronapandemie heeft als katalysator voor de digitalisering gewerkt. Cybercrime en verschillende vormen van gedigitaliseerde criminaliteit zijn in deze periode enorm in omvang toegenomen. Klassieke

vormen van criminaliteit kennen vaker een digitale vorm, denk hierbij aan fraude en diefstal van gegevens. Daarnaast zien we een toename van online seksueel geweld: sexting en sextortion⁹. Ten slotte vormen online aangejaagde ordeverstoringen een relatief nieuw fenomeen; zoals online opruiing dat kan leiden tot geweldsincidenten of desinformatie en nepnieuws met als doel maatschappelijke onrust uit te lokken (zie ook onder Radicalisering, extremisme en geweld).

Bij digitale delicten kan sprake zijn van ingrijpende materiële, financiële maar ook psychische schade bij slachtoffers en hun directe omgeving. Uit onderzoek is gebleken dat deze delicten een grote impact hebben op slachtoffers, hun directe omgeving en het veiligheidsgevoel in de maatschappij. De uitval van vitale infrastructuur (stroom, water, etc.) door een cyberaanval kan grote gevolgen hebben voor bedrijfsprocessen en de maatschappij.

Ambitie

We voorkomen, verstoren/stoppen, sporen op en vervolgen veelvoorkomende vormen van cybercrime en digitale criminaliteit. Dit doen we door:

- Het vergroten van de bewustwording en weerbaarheid van burgers en ondernemers.
- Het versterken van preventie voor groepen in een kwetsbare positie, zoals jongeren en ouderen.
- Het ontwikkelen en inzetten van andere interventies om cybercrime en digitale criminaliteit te verstoren, te stoppen, op te sporen en te vervolgen.

Focus

▪ **Duiden van informatie en vergroten inzicht**

In de aanpak versterken we de informatiepositie van veiligheidspartners op fenomenen, dadergroepen en slachtoffers. We zetten in op meer informatiedeling en samenwerkingsverbanden om beter zicht te krijgen op de problematiek, zoals de online leefwereld van jongeren en de gevolgen van nieuwe technieken¹⁰. Er wordt aangesloten bij bestaande analyseproducten van de politie en nieuwe ontwikkelingen bij de politie, zoals een veiligheidsdashboard. Gezien de snelle digitale veranderingen gaan politie en OM delicten periodiek prioriteren.

▪ **Doorontwikkelen preventieve aanpak**

We ontwikkelen de brede aanpak met zowel publieke als private partners verder, om ervoor te zorgen dat de bewustwording en weerbaarheid van burgers en het bedrijfsleven in de regio wordt vergroot. Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit vragen om een andere aanpak dan de aanpak van klassieke vormen van criminaliteit. We maken daarom een infographic en/of beschrijving van het 'governance network'. Samen met partners zetten we in op preventie voor jongeren en ouderen en het voorkomen van ouderschap. Dit doen we om te voorkomen dat zij slachtoffer worden van online seksueel geweld, gedigitaliseerde criminaliteit, criminele uitbuiting of cybercrime. Jongeren laten zich bijvoorbeeld gebruiken als zogenaamde geldezel en zijn zich onvoldoende bewust van de financiële gevolgen voor nu en in de toekomst.

▪ **Ontwikkelen interventies**

We zetten samen met partners in op innovatie bij opsporing en vervolging. We onderzoeken welke inspanningen en interventies daadwerkelijk een effect hebben in de aanpak. Hierin

⁹ Chantage of afpersing met seksueel getinte foto's of video's.

¹⁰ Zoals Metaverse, Web3 en Deepfake.

zoeken we actief het gesprek met professionals.¹¹ We ontwikkelen andere interventies om cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit te verstoren en/of te stoppen. Alleen strafrechtelijk optreden is niet genoeg om cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit adequaat te bestrijden. Specifieke aandacht hebben we voor online aangejaagde ordeverstoringen. We zoeken aansluiting bij landelijke initiatieven en sluiten aan bij de actualiteit (flexibiliteit). Ook zoeken we actief de samenwerking met private partijen.

- **Aanpak digitale veiligheid**

De verschillende digitale dreigingen, waaronder cyberaanvallen door criminele en statelijke actoren, onderstrepen de noodzaak om als overheid en het bedrijfsleven te beschikken over een goed en veilig functionerende IT-infrastructuur en dat partners gezamenlijk inzetten op het vergroten van hun digitale vaardigheden. We geven het ecosysteem digitale veiligheid¹² in de Metropoolregio Amsterdam vorm. We doen dit samen met verschillende partners in de regio, waaronder de zes gemeenten, politie, OM, Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland (VrAA), Havenbedrijf Amsterdam, Hogeschool van Amsterdam, Johan Cruijff Arena, vitale bedrijven en private partijen. We werken verschillende sporen uit op het gebied van weerbaarheid, het borgen van kennis en samenwerking op het gebied van cyberveiligheid.

- **Voorbereiden op cyberincidenten**

In het kader van de crisis- en conflictbeheersing bereiden we ons voor op cyberincidenten die maatschappelijke ontwrichting kunnen veroorzaken. Gemeenten, politie en het OM hebben een rol ten aanzien van de weerbaarheid en de opvolging van digitale delicten. De VrAA heeft een coördinerende rol bij de gevolgbestrijding van incidenten waarbij sprake is van verstoring of uitval van vitale systemen met als gevolg maatschappelijke ontwrichting.

Kwetsbare groepen

Waarom

Een aanzienlijke groep personen in onze regio heeft complexe en meervoudige problematiek op het gebied van veiligheid, zorg en sociaal domein. Het kan gaan om zowel volwassenen als jongeren, met bijvoorbeeld een (niet altijd herkende) licht verstandelijke beperking (lvb), trauma's, psychische problematiek en/of sociaal emotionele kwetsbaarheid. En om problemen op meerdere leefgebieden zoals sociaal, financieel, wonen en op werkgebied. Veel van de ernstige overlast en terugkerende criminaliteit in de regio wordt door personen met meervoudige, complexe problematiek gepleegd of zij worden slachtoffer van geweld. Een complicerende factor is dat personen in een dergelijke kwetsbare positie in veel gevallen zelf geen hulp zoeken of zelfs wantrouwen tegen instanties hebben en hulp afhouden. Punt van aandacht in de gezamenlijke aanpak is dat professionals soms terughoudend zijn om zorgelijke signalen te delen.

Kinderen en jongeren die seksueel geweld, huiselijk geweld en/of kindermishandeling meemaken zijn in het bijzonder aan te merken als kwetsbare groep. Zij lopen een groter risico om, als zij zelf ouder zijn, opnieuw slachtoffer te worden óf pleger. Uit onderzoek blijkt dat slachtofferschap van huiselijk geweld als kind één van de voorspellers is voor crimineel gedrag. Geweld achter de voordeur laat diepe sporen na en blijft generaties lang door werken. Daarom is het belangrijk dat

¹¹ We werken hierbij met Rijkverantwoordens.

¹² Het ecosysteem richt zich op de zes gemeenten in de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland. De gemeenten zijn via de CISO's aangehaakt.

we ons maximaal inspinnen om het geweld duurzaam te doorbreken. In gezinnen waar meerdere risicofactoren aanwezig zijn, zoals armoede en schulden, een verslaafde ouder en/of psychische problemen, is de kans dat kinderen zelf meervoudige problemen ontwikkelen zeer reëel. Ook de online wereld is van invloed op kwetsbare groepen, zowel op jongeren als volwassenen (zie Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit). Investeren in veiligheid in het digitale domein is voor alle partners een belangrijke opdracht.

Vanuit het AcVZ blijven we samenwerken aan de meest complexe casuïstiek en thema's op het snijvlak van veiligheid, zorg en sociaal domein. Een integrale aanpak door straf, met zorg- en hulpverleningspartners, is en blijft de aangewezen weg om deze problematiek aan te pakken.

Ambitie

- Het voorkomen en tegengaan van slachtoffer- en daderschap door vroegsignalering en het versterken van preventieve aanpakken. We voorkomen dat iemand tussen wal en schip terecht komt door tijdig, met de juiste partners, de juiste hulp en ondersteuning aan te bieden.¹³
- Het versterken van de samenwerking tussen veiligheids- en zorgpartners, met extra aandacht voor maatwerk en outreachend werken.¹⁴ Zorg en veiligheid brengen we nog dichter bij elkaar.

Focus

In de komende periode ligt de regionale focus op enkele specifieke groepen:

- personen met onbegrepen gedrag en een veiligheidsrisico;
- jongeren in een kwetsbare positie;
- volwassenen met verhoogde kans op slachtofferschap;
- kwetsbaren in het kader van huiselijk geweld en kindermishandeling, seksuele intimidatie en seksueel geweld en mensenhandel.

Voor een betere samenwerking op deze thema's die raken aan veiligheid én zorg zetten we in op:

- Verder versterken van samenwerking en verbinding en duidelijke afspraken tussen zorg- en veiligheidspartners;
- Verstevigen van de informatiepositie en betere informatie-uitwisseling;
- Continuïteit van zorg en preventie/ voorkomen van escalatie;
- Deskundigheidsbevordering onder professionals in de werelden van straf, zorg en sociaal domein;
- Ontwikkelen van nieuwe interventies voor de meest complexe casuïstiek.

Voortzetten netwerksamenwerking en uitdragen gedeelde visie

Samenwerking op het snijvlak van veiligheid en zorg is nodig, gelet op de aard van de problematiek en de oorzaken die eraan ten grondslag liggen, maar nog altijd niet

¹³ 1) Vroegsignalering van problematiek, ter voorkoming van steeds complexere problematiek waardoor het hulp ook complexer wordt. 2) Goede en snelle samenwerking bij escalaties: [Samen op in acuut](#). Samen op in acuut bij huiselijk geweld en kindermishandeling: Veilig Thuis, de politie, het Openbaar Ministerie, reclassering (3RO), en de Raad voor de Kinderbescherming werken samen aan de verbetering van de aanpak vanaf het eerste uur van een crisis. Het stoppen van het geweld is het eerste doel.

¹⁴. Door de versterkte samenwerking zullen partijen uit de verschillende domeinen elkaar beter kunnen vinden waardoor voorkomen kan worden dat personen (met name slachtoffers) tussen wal en schip terecht komen en aan hen dus eerder en beter passende hulp wordt aangeboden.

vanzelfsprekend omdat professionals werken vanuit een andere achtergrond en met een andere opdracht en juridisch kader. Een actieve en intensieve samenwerking tussen partijen uit het veiligheid-, zorg- en sociaal domein is essentieel om een antwoord te bieden op de meest complexe casuïstiek.

In het AcVZ is de samenwerking op dit vlak de afgelopen jaren sterk geprofessionaliseerd. Het werken vanuit een gedeelde visie, met gezamenlijke doelen en met commitment op zowel uitvoerend, management als bestuurlijk niveau, vergroot de gezamenlijke effectiviteit en bevordert innovatie. Dit zetten we voort.

- **Integrale persoonsgerichte aanpakken**

Het fundament van de integrale persoonsgerichte aanpakken is stevig en we blijven inzetten op het tegengaan van recidive en het verbeteren van het toekomstperspectief van personen in regie. Dat doen we onder meer in de Top400 en de Top600 voor plegers van zware delicten, de ROSA-aanpak voor slachtoffers van herhaald seksueel geweld¹⁵, en de regie-aanpakken voor personen met onbegrepen gedrag en een veiligheidsrisico. Het AcVZ is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze programma's. Bij het AcVZ is doorlopend aandacht voor het verder versterken van de onderlinge samenwerking, een goede informatiepositie, juridische waarborgen, monitoring, innovatie en vakontwikkeling van de regisseurs. We ontwikkelen nieuwe interventies, waaronder de ketenveldnorm beveiligde zorg voor personen met onbegrepen gedrag en een veiligheidsrisico.¹⁶

- **Versterken aanpak mensenhandel**

De (integrale) aanpak van mensenhandel wordt gecontinueerd en versterkt. We zetten in op kennisuitwisseling, als belangrijk onderdeel van de aanpak. We bieden goede zorg en opvang aan slachtoffers. Voor zowel politie als OM ligt de focus op het opsporen van daders en de strafrechtelijke vervolging. In de aanpak werken onder meer de gemeenten, politie, het OM en de Nederlandse Arbeidsinspectie, maar ook met zorgpartijen zoals Fairwork, Levvel, het Prostitutie en Gezondheidscentrum (P&G292) en het Amsterdamse Coördinatiepunt Mensenhandel (ACM), nauw samen.

In de strijd tegen mensenhandel dient de focus evenredig te worden verdeeld tussen de verschillende vormen van uitbuiting: seksuele uitbuiting, criminele uitbuiting en arbeidsuitbuiting. Voornamelijk op het gebied van criminele uitbuiting zetten we in op bewustwording, omdat deze vorm van mensenhandel veelvuldig onder jongeren kan voorkomen en vaak niet voldoende bekend is (zie ook onder Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit). Denk hierbij bijvoorbeeld aan uitbuiting in de drugshandel. Ook is er specifiek aandacht voor de online wereld waar het risico op uitbuiting hoog is en het verhogen van de

¹⁵ De ROSA- aanpak is een nieuw ontwikkelde aanpak binnen het AcVZ en bestaat uit een netwerkaanpak in de stadsdelen in Amsterdam en een persoonsgerichte aanpak voor jonge vrouwen die slachtoffer zijn (geweest) van seksueel geweld en te maken hebben met complexe problemen. In de persoonsgerichte aanpak krijgt de jonge vrouw een regisseur toegewezen die regie voert op de inzet van betrokken partijen rond slachtoffers. De komende jaren wordt deze aanpak verder uitgebreid. In 2022 is het streven om regie te voeren op ongeveer 25 jonge vrouwen.

¹⁶ In deze interventie committeren organisaties uit zorg, veiligheid en sociaal domein zich te doen wat nodig is én samen te werken voor een groep personen met onbegrepen gedrag die voortdurende en ernstige ontregeling veroorzaken door hun gedrag. Voorwaarde voor de start van deze interventie is dat er financiering vanuit VWS en J&V komt voor bekostiging van de ketenveldnorm.

aangiftebereidheid in relatie tot uitbuiting van minderjarigen. Afstemming en samenwerking vindt onder meer plaats in de subdriehoek Mensenhandel en Prostitutie van de gemeente Amsterdam, de RIEC werkgroep Mensenhandel en de Regionale Mensenhandeltafel.

Discriminatie

Waarom

De bestrijding van discriminatie en racisme is van groot belang om de verbanden tussen verschillende groepen in de maatschappij te behouden. We willen dat iedereen vrij kan zijn. Vrij om te zijn wie je bent. Vrij van discriminatie en racisme. En vrij om jezelf te ontwikkelen. Het aantal meldingen van discriminatie gerelateerde incidenten bij het Meldpunt Discriminatie Regio Amsterdam (MDRA) en de politie is in de afgelopen jaren toegenomen. Discriminerende uitingen zorgen voor een gevoel van onveiligheid in de samenleving.

In de regio Amsterdam zijn incidenten waarbij discriminatie een rol speelt vaak te relateren aan burenruzies en beledigingen van slachtoffers nabij de plek waar ze woonachtig zijn. Tegelijkertijd zijn er in de openbare ruimte steeds meer discriminatie incidenten waarbij sprake is van bedreiging, intimidatie, vernieling, fysiek geweld en diefstal. Een complicerende factor is dat slachtoffers van discriminatie incidenten om uiteenlopende redenen niet altijd aangifte doen of een melding bij het MDRA of politie maken. Daardoor hebben we een beperkt inzicht in de aard en omvang van discriminatie.

Ambitie

We voorkomen, sporen op en vervolgen discriminatie incidenten, waarbij extra aandacht is voor incidenten met een geweldscomponent. Dit doen we door:

- Preventieve aanpak van discriminatie en inzet op inclusie, gericht op het vergroten van bewustwording over onbewuste discriminatie en uitsluiting.
- Het versterken van de informatiepositie waardoor het inzicht in de aard en omvang van discriminatie, racisme en intolerantie wordt verbeterd.

Focus

- **Goede nazorg en voorlichting aan slachtoffers van discriminatie incidenten**
We gaan slachtoffers beter informeren over de hulp die zij kunnen ontvangen. Daarvoor stellen we een handelingskader 'nazorg slachtoffers van discriminatie incidenten' op. Het handelingskader is in eerste instantie specifiek gericht op de nazorg van lhbtq+ incidenten en wordt in een later stadium verbreed naar andere discriminatie incidenten. Verder maken we een routekaart waarop mensen kunnen zien waar ze terecht kunnen als zij discriminatie ervaren. Het doel hiervan is om het melden laagdrempeliger te maken en de meldingsbereidheid te verhogen. Meer voorlichting helpt om vooroordelen, onbegrip en mogelijke discriminatie te voorkomen en om deze bespreekbaar te maken. Extra aandacht is er voor discriminatie onder de moslimgemeenschap, de Afro-Nederlandse gemeenschap, de Joodse gemeenschap en de lhbtq+-gemeenschap. Deze groepen hebben relatief vaker te maken met discriminatie.
- **Vergroten inzicht in aard en omvang discriminatie**
De gemeente Amsterdam, politie, OM en MDRA maken afspraken over het eenduidig registreren van discriminatie incidenten zodat het beeld van de aard en omvang van

discriminatie in Amsterdam verbetert. We bekijken daarna of de werkwijze ook toepasbaar is voor de Amstelland gemeenten.

- **Ontwikkelen expertise aanpak discriminatie**

De politie voert de komende vier jaar een pilot uit waarin landelijke expertise wordt ontwikkeld op het gebied van de aanpak van discriminatie. De materiedeskundigen en discriminatierechercheurs van het Expertise Centrum Aanpak Discriminatie – Politie ontwikkelen en delen expertise over de opvolging van meldingen en aangiftes op discriminatiegebied. Dit draagt ertoe bij dat politiemedewerkers en andere relevante professionals met behulp van een gezamenlijk handelingskader, steeds beter, in staat zijn discriminatievraagstukken tijdig te herkennen, op te pakken en af te handelen. Hierin wordt nauw samengewerkt met het expertisecentrum van het OM, het Landelijk Expertise Centrum Discriminatie (LECD)¹⁷.

Radicalisering, extremisme en geweld

Waarom

Er zijn in de regio Amsterdam personen die radicaliseren of sterk geradicaliseerd zijn. Bij hen is sprake van een (toenemende) bereidheid om geweld te gebruiken vanuit ideologische drijfveren en vormen een risico voor de veiligheid. Hoewel in dit kader het jihadisme de belangrijkste dreiging is en blijft, zien we ook een toename van anti-overheidsextremisme en rechtsextremisme. Dit laatste manifesteert zich vooral door de betrokkenheid van jonge Nederlandse mannen bij internationale, online accelerationistische netwerken.¹⁸

In de afgelopen jaren zijn, mede door de coronapandemie, bestaande tegenstellingen en spanningen in de samenleving meer naar de oppervlakte gekomen. Bij delen van de bevolking is sprake van een afnemend vertrouwen in de overheid, media en wetenschap. Dit uit zich in maatschappelijk ongenoegen en onrust waarbij frustratie en wantrouwen richting de overheid de boventoon voeren. Een kritische houding van de burger ten opzichte van de overheid is echter een essentieel onderdeel van een gezonde en goed functionerende rechtstaat. Burgers hebben de vrijheid om zich te uiten.

Wel zijn er zorgen over een radicale onderstroom waarbij activisme kan overgaan in extremistisch gedrag zoals intimidatie, bedreigingen en geweld. Binnen deze radicale onderstroom vindt een vermenging plaats van verschillende thema's, zoals complotdenken, anti-overheidsextremisme, anti-elitedenken en rechts-extremisme. De verharding binnen een beperkt deel van deze groep vraagt om extra aandacht. Ook vraagt een beperkte groep aanjagers, die in staat lijken te zijn om een grote groep kwetsbare personen te beïnvloeden en te mobiliseren mede via het gebruik van sociale mediaplatformen, extra aandacht.

¹⁷ Het LECD is er om binnen parket Amsterdam aangiften inhoudelijk te behandelen en officieren en andere medewerkers van het OM, belast met discriminatie in andere parketten te adviseren en informeren over de strafbaarheid van feiten die raken aan discriminatie.

¹⁸ Het accelerationisme is een extreemrechts gedachtegoed waarbij het creëren of versnellen van chaos wordt nagestreefd, om zo een rassenoerlog en de vervanging van de democratie door een witte etnostaat te bespoedigen.

Ambitie

- Het signaleren van radicalisering en het tegengaan van extremisme.
- Het voorkomen dat personen die vatbaar zijn voor radicaliseringsprocessen verder afglijden, waarbij het uiteindelijke doel is om te voorkomen dat radicalisering leidt tot extremistisch geweld.

Focus

▪ **Integrale persoonsgerichte aanpak**

We richten ons op de personen waar een geweldsdreiging vanuit gaat. Dit doen we primair met behulp van de integrale persoonsgerichte aanpak radicalisering, die vanuit het AcVZ wordt uitgevoerd. Met behulp van verschillende partners en interventies op de persoon en omgeving wordt geprobeerd om de risico's op geweldsbereidheid die voortkomen uit een bepaald extremistisch gedachtegoed te verkleinen of weg te nemen.

▪ **Actief delen van kennis en expertise**

Een centrale rol binnen de aanpak is weggelegd voor het Steunpunt Radicalisering. Het steunpunt is hét verzamelpunt van alle signalen over radicalisering en extremisme in onze regio. Het steunpunt is ook scherp op gedragingen, die niet direct strafbaar of gewelddadig zijn, maar wel de democratische rechtsorde kunnen ondermijnen. Te denken valt aan het prediken van onverdraagzaamheid tegen andersdenkenden, het stimuleren van parallelle samenleving of het afwijzen van het gezag van de overheid.

Omdat het dreigingsbeeld de afgelopen jaren diffuser is geworden, is het van belang dat we de actuele trends en ontwikkelingen blijven monitoren. Dit doen we onder andere aan de hand van het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland van de Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid (NCTV), informatie van professionals en veiligheids- en zorgpartners, wetenschappelijk inzichten en kennis van experts. Dit leidt tot een informatiebeeld dat periodiek met alle partners in de aanpak wordt besproken en aan de hand waarvan de koers van de aanpak al dan niet wordt gewijzigd.

▪ **Vorbereiden op extremistisch geweld**

Hoewel het doel van de aanpak is om extremistisch geweld te voorkomen, zijn we er wel op voorbereid als dit zich voordoet. Door te oefenen met hulpdiensten en maatschappelijke partners kunnen we snel en effectief optreden en zijn we in staat om na een extremistisch geweldsincident het vertrouwen te herstellen en om de maatschappelijk rust te bewaren.

Online domein

Het is noodzakelijk om voortdurend de kennis en expertise van eerstelijnsprofessionals up-to-date te houden zodat nieuwe ontwikkelingen over bijvoorbeeld rechtsextremisme of antioverheidsextremisme in een vroeg stadium worden gesignaleerd. Problematisch bij deze signalering, en daardoor de aanpak, is dat bepaald radicaal en extremistisch gedachtegoed online wordt verspreid, en aanjagers in staat zijn om een grote doelgroep te bereiken en te mobiliseren. Netwerken worden online gevormd en online contacten kunnen op individueel niveau leiden tot radicalisering.

Dit alles gebeurt vrijwel volledig buiten het zicht van de driehoeks- en netwerkpartners. De handelingsperspectieven voor de politie, gemeenten en het OM om in het online domein signalen van radicalisering te detecteren en op te treden zijn beperkt. We blijven hierbij nadrukkelijk aansluiting zoeken bij landelijke partners, zoals de NCTV en AIVD. In breder perspectief heeft de gemeente Amsterdam een juridische verkenning uitgevoerd en wordt op basis hiervan gekeken of er kan worden geëxperimenteerd met het online inzetten van de huidige openbare orde bevoegdheden van de burgemeester om meer grip te krijgen binnen het online domein.

Jeugdoverlast en -criminaliteit

Waarom

Bij een groot aantal vormen van overlast en criminaliteit in de regio speelt de jeugd een belangrijke rol. Vooral de combinatie tussen overlast en criminaliteit heeft een intimiderende werking op bewoners. Jeugdoverlast en –criminaliteit omvat een breed scala aan gedragingen, van het overlastgevend hangen op een pleintje, het stelselmatig intimideren van buurtbewoners, (vuurwerk)vandalisme, online opjutten, geweldsdelicten, georganiseerde (seksuele) uitbuiting tot betrokkenheid bij georganiseerde drugshandel¹⁹. In de regio zien we dat bepaalde fenomenen, zoals geweld, wapenbezit, afpersingen en de intimiderende werking van criminele groepen, toenemen. Wapengeweld en wapenbezit benaderen we niet als losstaande fenomenen, maar in samenhang met onder andere een verharde jeugdcultuur, de sociale omgeving en omstandigheden waarin jongeren opgroeien en (drugs)criminaliteit.

Ambitie

We willen voorkomen dat jongeren overlast veroorzaken of afglijden naar (georganiseerde) criminaliteit en willen hen toekomstperspectief bieden. Een brede aanpak van jeugdproblematiek heeft prioriteit, met specifieke aandacht voor risicogroepen²⁰ en individuele personen. We zetten onder meer in op:

- Het versterken van de preventie om te voorkomen dat jongeren betrokken raken bij overlast en criminaliteit, waaronder het weerbaar maken van kwetsbare jongeren.
- Het verminderen van jeugdoverlast en -criminaliteit en het tegengaan van doorgroei richting (drugs)criminaliteit.

¹⁹ Zie georganiseerde en ondermijnende criminaliteit; Vanwege de zorg die er is over snelle doorgroei van jongeren in met name de drugscriminaliteit wordt voor deze 'doorgroeiers' een persoonsgerichte aanpak ontwikkeld bij het AcVZ.

²⁰ Hierbij kan gedacht worden aan 23+ en crimineel (drugs, wapens), treiterende jeugdgroep, overlast van rondhangende jongeren, structureel intimiderend (criminele kern en overlastgevende schil), schoolgaand die afpersen/bedreigen, groepen die online patsergedrag vertonen en escaleren en straatdealers.

Focus

▪ **Preventieve aanpak en vroegsignalering**

We zetten meer in op preventie om de aanzuigende werking op de criminaliteit te stoppen en het verder afglijden en doorgroeien in criminaliteit te voorkomen. Daarbij hebben we ook oog voor de jongere leeftijdscategorie, te weten 12-min. Naast de ouders van jongeren spelen wijkagenten, zorgmedewerkers, leraren, leerplichtambtenaren, straatcoaches en jongerenwerkers in de buurt hierin een doorslaggevende rol. De aanpak beweegt mee met de verschijningsvorm van jeugdoverlast en –criminaliteit. Dat vraagt om vroegtijdig signaleren en acteren. Dit doen we met aandacht voor het gezin, vrienden, school, in de buurt en de online leefwereld. Zo werkt de politie samen met scholen om wapenbezit onder jongeren terug te dringen en om jeugd in de digitale wereld te bereiken.

Ook is er aandacht voor schoolverzuim, omdat dit een belangrijk signaal is dat kan wijzen op betrokkenheid bij criminaliteit. In het kader van de Preventie met Gezag-plannen is het voornemen om te onderzoeken of en hoe een (geïntensiverde) inzet van leerplicht en het tijdig betrekken van de Raad voor de Kinderbescherming en Jeugdreclassering bij voortdurend verzuim kan bijdragen aan preventie van (drugs)criminaliteit. Hierbij wordt ook gekeken of het strafrechtelijk kader, zoals onderdeel van de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) op een effectieve manier wordt ingezet.

▪ **Doorontwikkelen aanpak voor jeugd**

Samen met netwerkpartners zetten we naast de problematische jeugdgroepen in op individuele personen die overlast of criminaliteit plegen, maar die (nog) niet voor de groepsaanpak in aanmerking komen, en die ook niet zodanig zware delicten plegen en complexe problematiek hebben dat ze voor de Top600 of Top400-aanpak in aanmerking komen. We onderzoeken hoe de expertise van het AcVZ over zogenoemde forensische jeugd²¹ nog meer ten goede kan komen aan deze doelgroep. Bijvoorbeeld door regisseurs vanuit de Top400 preventiever en wijkgericht in te zetten. In de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen en Uithoorn is er vanuit de Lokaal Persoonsgerichte Aanpak aandacht voor deze doelgroep. Ook wordt in de gemeente Amsterdam gekeken naar jongvolwassenen (23+) die met het ouder worden buiten het jeugddomein en-instrumentarium zijn komen te vallen, maar die voor grote problemen in de wijken zorgen. Ofwel individueel of als onderdeel van een problematische groep. In de gemeente wordt het instrumentarium hierop toegesneden en we zorgen ervoor dat gegevensuitwisseling goed wordt geborgd.

▪ **Ontwikkelen interventies in de (online) leefwereld van jongeren**

De netwerkpartners zetten zich op regionaal niveau in op preventieve maatregelen in de verschillende leefdomeinen van jongeren. Zoals school, online en in de wijken waar veel jongeren wonen die overlast veroorzaken of dreigen af te glijden naar (georganiseerde) criminaliteit. Dit doen we onder andere door het versterken van het inzicht in de online leefwereld van jongeren, op de (anti)snitchcultuur (verklikken) en afpersingsproblematiek, wapenbezit, drugscriminaliteit en de aanzuigende werking van criminele groepen (zie onder thema Georganiseerde, ondermijnende (drugs)criminaliteit). We ontwikkelen andere interventies om bijvoorbeeld online opjutten tijdig te zien aankomen en om geweld te voorkomen (zie thema Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit). Verder is er binnen Amsterdam, Amstelveen en Uithoorn een aanpak specifiek gericht op kwetsbare meiden. Hiermee wordt beoogd te voorkomen dat kwetsbare meiden betrokken worden in

²¹ Jeugd die met politie en justitie in aanraking komt.

criminaliteit en slachtoffer worden van (herhaald) seksueel geweld of uitbuiting (zie ook kwetsbare groepen).

5. Lokale veiligheidsthema's

In de lokale integrale veiligheidsplannen kunnen uiteraard andere thema's worden opgenomen en accenten worden aangebracht ten opzichte van de hiervoor beschreven regionale thema's. Het gaat dan om thema's die in de lokale context prioriteit hebben of behoren tot de reguliere werkzaamheden binnen het lokaal veiligheidsbeleid. Deze thema's worden met de reguliere capaciteit opgepakt en kunnen daarbij ook prioriteit krijgen binnen een lokale aanpak, zoals hennepcultuur in woningen en bedrijven in de Amstelland gemeenten of de aanpak straatdealers in de gemeente Amsterdam.

Per gemeente vindt de concrete invulling van de doelstellingen en wijze van monitoring van de lokale veiligheidsthema's plaats. De lokale driehoeken²² bepalen op welke manier invulling aan een lokaal thema wordt gegeven. In de driehoek worden afspraken over de inzet van de politie gemaakt. Initiatieven van gemeenten op basis van actuele ontwikkelingen in de regio blijven we, als dit meerwaarde heeft, in regionaal verband oppakken.

Omdat Amsterdam het RVP ook als haar lokaal plan hanteert, worden de lokale veiligheidsthema's voor de gemeente Amsterdam achtereenvolgens toegelicht (zie nadere uitwerking in bijlage 1). Daar waar een thema ook in de Amstelland gemeenten speelt, wordt dit vermeld.

Drukke en overlast

De regio Amsterdam is een knooppunt van mondiaal economisch en cultureel verkeer en oefent aantrekkingskracht uit op mensen van over de hele wereld. Door de groei van het aantal inwoners, studenten, werkenden en bezoekers en ook doordat de bevolkingssamenstelling, economie en leefstijlen veranderen, staat de openbare ruimte onder druk. Er zijn steeds meer demonstraties in Amsterdam en we zien ook op andere (recreatie)locaties drukte zoals het Amsterdamse bos. Op en rond het water is sprake van toenemende drukte waardoor overlast ontstaat. Op sommige plekken zijn de drukte en bezoekersstromen zo toegenomen dat ze overbelast raken. De drukte vraagt veel van de politie en andere veiligheidspartners.

Veel van de overlast die bewoners in de regio ervaren, wordt veroorzaakt door het gedrag van (groepen) dak- en thuislozen, dakloze arbeidsmigranten, uitgaanspubliek, zogenaamde hangmannen, personen met onbegrepen gedrag, groepen overlastgevende toeristen in drukke gebieden en rondhangende jongvolwassenen. Kort gezegd; sociale overlast. Drukke en overlast lijken meer dan voorheen te zijn verspreid over de hele hoofdstad, waarbij ook drukte en overlast bij recreatielocaties in de regio, zoals de Ouderkerkerplas en de Westeinde plassen, te zien is. Dit alles leidt tot een toename van de overlast en kan leiden tot een afname van de sociale cohesie.

High Impact Crimes

High Impact Crimes zijn delicten die een grote impact hebben op slachtoffers en hun directe omgeving. Het gaat onder meer om woninginbraken, overvallen en straatroven. Ondanks de

²² In de regio: driehoek Amsterdam, driehoek Amstelveen, driehoek Diemen/Ouder-Amstel, driehoek Uithoorn/Aalsmeer. Het stadsgebied Weesp/Driemond maakt deel uit van de driehoek Amsterdam.

dalende cijfers is elk HIC-delict er één te veel. Deze delicten veroorzaken naast materiële ook grote psychische schade voor slachtoffers, omdat ze zich in de directe leefomgeving voordoen. Zorgen zijn er over de verjonging en de verharding binnen de criminaliteit, onder andere als het gaat over het gebruik van wapens en geweld.

HIC is een lokaal veiligheidsthema in de zes gemeenten in de regio. Politie en OM richten zich in het bijzonder op het opsporen en vervolgen van HIC-plegers. We bieden slachtoffers adequate nazorg en hebben daarbij extra aandacht voor de geweldscomponent. Tegelijkertijd blijft het AcVZ in regionaal verband met de Top600 en Top400-aanpak onverminderd inzetten op het tegengaan van HIC-delicten. Doel van deze aanpakken is het terugdringen van recidive, het verbeteren van het toekomstperspectief en het voorkomen dat broertjes, zusjes en kinderen van personen in regie ook afglijden in de criminaliteit. Vroegtijdig ingrijpen is belangrijk, aangezien plegers die op minderjarige leeftijd starten met het plegen van een HIC-delict een vergrote kans hebben op verder afglijden richting criminele carrière.

6. Landelijke prioriteiten

Elke vier jaar stelt de minister van Justitie en Veiligheid in de Veiligheidsagenda de landelijke beleidsdoelstellingen voor de taakuitvoering van de politie vast. Deze landelijke prioriteiten richten zich op vraagstukken die landelijk en internationaal spelen, die eenheidsoverstijgend zijn en/of waar afstemming in de aanpak of specifieke expertise op landelijk niveau voor nodig zijn. De afspraken in de nieuwe Veiligheidsagenda zijn gericht op de politie en gaan over het aandeel dat de politie levert in de integrale aanpakken. Er wordt een verkenning uitgevoerd of er op de volgende vier thema's tot concrete landelijke beleidsdoelstellingen gekomen kan worden ²³:

1. Ondernijning/ georganiseerde criminaliteit;
2. Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit;
3. Verbinding met de samenleving, maatschappelijke onrust, polarisatie;
4. Mensenhandel.

Naast de regionale veiligheidsthema's krijgen ook deze landelijke prioriteiten een plaats in het RVP, waarbij het uitgangspunt is en blijft dat op lokaal niveau de regie over het veiligheidsbeleid wordt gevoerd. Het is uiteindelijk aan het gezag om lokaal de prioriteiten te stellen en de politie-inzet te richten op de lokale en regionale thema's. <Tekst update volgt na besluitvorming in Landelijk Overleg Veiligheid Politie>

7. Monitoring (lokaal-regionaal-landelijk)

De concrete invulling van de doelstellingen van de veiligheidsthema's vindt lokaal per gemeente plaats. Aan de hand van lokale informatiebeelden en het jaarlijkse trendbeeld van politie wordt op bestuurlijk niveau bekeken welke ontwikkelingen en trends zich in de regio voordoen en of bijsturing noodzakelijk is. In de regionale veiligheidsrapportage (RVR) wordt gemonitord hoe uitvoering is gegeven aan de focuspunten en welke interventies zijn ingezet. De monitoring van de landelijke doelstellingen uit de Veiligheidsagenda vindt op landelijk niveau plaats.

²³ Eerste Halfjaarbericht 2022, Moties, toezeggingen en aanvullende zaken, bijlage 2, minister van Justitie en Veiligheid, 17 juni 2022.

8. Formatie politiesterke politie eenheid Amsterdam

Het bevoegd gezag heeft op 22 oktober 2020 ingestemd met de voorgestelde verdeling van de formatie van de basisteams. De verwachting is dat in 2023-2024 deze formatieve ophoging helemaal is afgerond.

Verdeelsystematiek

De verdeling van de formatie van de basisteams is gebaseerd op een verdeelsleutel. Hierin zijn eerst alle taken en werkzaamheden inzichtelijk gemaakt en gewogen, die volgens het inzetkader gebiedsgebonden politiezorg Nationale Politie verricht dienen te worden. Landelijke prestatieafspraken, het Regionaal Veiligheidsplan 2019-2022 en lokale veiligheidsprioriteiten zijn vervolgens meegenomen bij het vaststellen van deze taken. In het toegepaste model kennen alle basisteams een gelijke procentuele opslag voor het werken aan (lokale) veiligheidsprioriteiten. Aan ontwikkelwijken, die extra aandacht en een integrale aanpak vereisen, is ten slotte extra capaciteit toegewezen. Hierdoor kan zowel regionaal, als lokaal, in de nabije toekomst in toenemende mate geïnvesteerd worden in de aanpak van prioritaire vraagstukken als geweld, ondermijning, radicalisering en extremisme.

In aanloop naar het nieuwe veiligheidsplan heeft het bevoegd gezag ermee ingestemd de verdeling van de formatie over de basisteams niet te herzien, maar de huidige sterkteverdeling te handhaven. Op termijn kan het wel noodzakelijk zijn de huidige verdeling over de basisteams tussentijds te herzien, bijvoorbeeld in geval wijken extra aandacht vereisen. De afspraken die in 2020 en 2021 in het Regionaal Bestuurlijk Overleg²⁴ zijn gemaakt over de inzet van politieregisseurs zorg- en veiligheid en van interventieplegers voor het AcVZ blijven de komende periode gelden²⁵.

Uitbreiding van de formatie

Het bevoegd gezag besluit, conform artikel 39 van de Politiewet, over de verdeling van de politiesterke. Bij de verdeling van extra (nieuwe) formatie worden (onder meer) betrokken: het veiligheidsvraagstuk, de toegenomen inwonersaantallen en de verdeling van de wijkagenten over de regio.

Verdeling extra formatie fte's

De verdeling van de extra politieformatie²⁶ binnen de regionale eenheden volgt in het najaar en is

²⁴ Conform artikel 41a van de Politiewet 2012 vindt er enkele keren per jaar een bijeenkomst plaats met de burgemeesters, de hoofdofficier en de politiechef van de politie eenheid Amsterdam over het beleid en de taakuitvoering van de politie.

²⁵ Voor de regisseurs van de Aanpak Top600/Top400 en voor de interventieplegers van de Aanpak Top600/Top400, de Aanpak Doorgroeiers en IPGA-Radicalisering) als kritische ondergrens aan fte afgesproken:

- Het aanstellen van 17 tot 22 vrijgestelde IPGA- regisseurs.
- Het aanstellen van minimaal 80 interventieplegers, die 80% van hun tijd besteden aan de IPGA-aanpak en voor 20% inzetbaar zijn op de basispolitiezorg1. Dit betekent dat minimaal 64 fte netto wordt ingezet op de IPGA-aanpak.

²⁶ De extra Rijksmiddelen die in het najaar 2021 en bij het Coalitieakkoord beschikbaar (zijn ge)komen voor de politiesterke:

1. Vanuit een structurele intensivering van €200 mln. op veiligheid zal er €114,5 mln. voor 700 fte's extra agenten beschikbaar komen voor een brede versterking van de basisteams in alle eenheden.
2. Vanuit een structurele intensivering van €434 mln. op bestrijding van ondermijning zijn onder de noemer Preventie met gezag middelen beschikbaar voor zowel een preventieve aanpak van ondermijning als voor de versterking van de justitiële functie in de wijk. In totaal gaat het om €82 mln. structureel, waarvan € 5 mln. voor ongeveer 40 extra agenten in kwetsbare wijken (16 wijken van de 15 manifestgemeenten).

aan de burgemeesters van de gemeenten in het gebied waarin de regionale eenheid de politietaak uitvoert en de betrokken hoofdofficier van justitie. Dit betekent dat nog separaat een voorstel aan de burgemeesters en de hoofdofficier van justitie wordt voorgelegd.

Toelichting op de cijfers (formatie, zie bijlage 2)

- De formatie operationele sterkte van de politie eenheid (zonder aspiranten) was in 2019: 5013,7 fte. De operationele sterkte (peildatum april 2022) is 5081,5 fte. De operationele sterkte ten opzicht van 2019 is gegroeid met 67,8 fte.
- Deze toename hangt samen met de beschikbaar gekomen formatie uit de Regeerakkoordgelden 2018 voor de versterking in de wijk (veelal wijkagenten), en met de gemeentelijke herindeling Weesp.

Tot de operationele sterkte worden de uitvoerende politiemedewerkers gerekend zoals agenten, rechercheurs, informatiespecialisten, centralisten op de meldkamer en medewerkers Intake en Service. Tot niet-operationele sterkte rekenen we ondersteunende politiemedewerkers waaronder administratief medewerkers, juristen en beleidsadviseurs.

Aspiranten

De aspiranten zijn operationele politiemedewerkers in opleiding. De politie eenheid Amsterdam heeft een formatie van 251 fte aspiranten. Tussen 2019 en 2022 is 60 fte formatie vanuit de Regeerakkoordgelden beschikbaar gekomen. Hiermee zijn 60 fte aspiranten overgeheveld naar het Politie Diensten Centrum (PDC) en is de operationele sterkte van de politie eenheid met 60 fte formatie, volledig opgeleide politiemedewerkers, opgehoogd.

Wijkagenten

In 2018 was de formatie wijkagenten voor de politie eenheid 214,5 fte. De formatie wijkagenten is gegroeid met 28 fte, in totaal in 2022 naar 242,5 fte. Deze toename hangt samen met de beschikbaar gekomen Regeerakkoordgelden 2018 en met de gemeentelijke herindeling van Weesp.

De norm van 1:5000 wijkagenten als gemiddelde op eenheidsniveau is richtinggevend. Feitelijk betekent dat in sommige gemeenten of gebieden minder (of meer) wijkagenten aanwezig zijn dan 1 per 5000. Tegelijkertijd is maatwerk van groot belang. Er zijn wijken en buitengebieden, die meer inzet vragen (dan de norm) vanwege de zich daar afspelende specifieke problematiek. Uiteindelijk worden de keuzes door alle gezagen in de politie eenheid Amsterdam gemaakt.

Bijlage 1. Lokale veiligheidsthema's Amsterdam 2023 – 2026

Inleiding

Omdat Amsterdam het Regionaal Veiligheidsplan (RVP) ook als haar lokaal plan hanteert, zijn twee aanvullende lokale veiligheidsthema's voor de gemeente Amsterdam opgenomen. Deze bijlage wordt in samenhang met het RVP gelezen. De thema's 'drukte en overlast' en 'High Impact Crimes' worden in aanvulling op de regionale thema's opgepakt. De geschetste trends en ontwikkelingen en overkoepelende uitgangspunten zijn ook van toepassing.

In de veiligheidsplannen van de stadsdelen kunnen andere thema's en accenten worden opgenomen, in aanvulling op de lokale en regionale thema's in het RVP. Bij de vertaling van het RVP naar de stadsdeelplannen worden de overkoepelende uitgangspunten van het RVP in acht genomen. Er is ruimte om in te spelen op specifieke veiligheidsproblematiek in een wijk of buurt aan de hand van actuele ontwikkelingen en lokale behoeften. Hiermee doen we recht aan de lokale complexiteit en dynamiek op stadsdeelniveau.

De regionale afspraken over capaciteit zijn kader stellend. Voor de lokale thema's geldt, net als voor de regionale thema's, dat van belang is flexibel in te kunnen spelen op actuele trends en ontwikkelingen. Belangrijk is dat er altijd ruimte is om, in overleg met het gezag, capaciteit flexibel in te zetten op actuele thema's.

Lokale veiligheidsthema's

De keuze voor de twee aanvullende thema's, 'drukte en overlast' en 'High Impact Crimes', is gebaseerd op recente veiligheidsanalyses, gesprekken met professionals, de inventarisaties door de driehoekspartners en het 'Amsterdams akkoord', het coalitieakkoord 2022 – 2026.

Drukte en overlast

Achtergrond

De regio Amsterdam is een knooppunt van mondiaal economisch en cultureel verkeer en oefent aantrekkingskracht uit op mensen over de hele wereld. Door de groei van het aantal inwoners, werkenden, recreanten en bezoekers en ook doordat de bevolkingssamenstelling, economie en leefstijlen veranderen, staat de openbare ruimte en het groen onder druk. Na twee relatief rustige coronajaren lijkt de drukte in de binnenstad als gevolg van binnen- en buitenlandse bezoekers weer terug. Zeker in het oude stadshart; Burgwallen Oude- en Nieuwezijde. Maar ook daarbuiten op locaties met een centrumfunctie is het drukker en drukker. Bezoekersprognoses gaan bovendien uit van een verdere stijging in de periode 2022-2024.²⁷

Drukte en overlast lijken meer dan voorheen te zijn verspreid over de hele stad, met concentraties op locaties met een centrumfunctie; winkel-, uitgaans- en recreatiegebieden. Tijdens het warme zomerdagen en piekdagen zoals Koningsdag is sprake van extra drukte. Ook is sprake van seizoensgebonden zwem- en recreatiedrukte op en rond het water waardoor overlast ontstaat. Het recreëren door Amsterdammers op en rondom het water heeft in de afgelopen jaren een vlucht genomen. Dit leidt op verschillende locaties tot veel overlast, zoals onder andere het geval is bij de Weesperzijde, Bogortuin, Schinkeleilanden, Somerlust en het Marineterrein. Op sommige plekken zijn de drukte en de bezoekersstromen zo toegenomen dat ze overbelast raken en de omwonenden veel overlast ervaren.

²⁷ Bezoekersprognoses 2022-2024, dienst Onderzoek Informatie en Statistiek, gemeente Amsterdam, mei 2022

Ook is de afgelopen jaren het aantal (on)aangekondigde demonstraties in Amsterdam toegenomen. De meeste demonstraties vinden plaats op en rond de Dam, maar ook op (recreatie)locaties zoals het Museumplein en het Westerpark. Verreweg de meeste demonstraties zijn kleinschalig en verlopen ordelijk. Bij grotere demonstraties moet soms het openbaar vervoer worden stilgelegd of is sprake van (verkeers)overlast. Zeker tijdens de coronaperiode waren er relatief veel grote demonstraties, soms met incidenten. Het afgelopen halfjaar lijkt het wat (grote) demonstraties betreft rustiger geworden.

Veel van de (sociale)overlast die inwoners ervaren, wordt veroorzaakt door dak- en thuislozen, verslaafden, personen met onbegrepen gedrag, uitgaanspubliek, rondhangende jongvolwassenen en hangmannen, groepen toeristen maar ook grote groepen recreërende Amsterdammers. De grote drukte van bezoekers of uitgaand publiek leidt tot vormen van (gelegenheid)criminaliteit en overlast, onder meer zakkenrollerij, straatroof, (agressief) bedelen, oplichting op straat, doorstroomproblemen en gedrang, troep op straat, dronken mensen op straat, straatdealers met (nep)dope, troep en stankoverlast als gevolg van autoslapers, horeca- en blowoverlast.

De aantrekkingskracht van Amsterdam op dak- en thuislozen, personen met onbegrepen gedrag en verslaafden valt deels te verklaren door het grote aanbod van maatschappelijke- en dagopvang en dagbesteding voor deze doelgroep. Amsterdam lijkt een aantrekkelijke locatie te zijn voor dak- en thuislozen uit de rest van het land en zelfs uit andere delen van Europa. Het andere en soms normafwijkende gedrag van deze personen wordt door inwoners, ondernemers en bezoekers vaak als overlast ervaren.

Ambitie

- Zorgen voor balans tussen wonen, werken en recreëren en tegengaan van overlast en criminaliteit in druktegebieden. Zowel in de uitgaansgebieden, gebieden met een centrumfunctie als in de gebieden daarbuiten waaronder op en rond het water.

Focus

Enige overlast is inherent aan de grote aantrekkingskracht van Amsterdam en de hiermee gepaard gaande drukte. Om ernstige vormen van overlast te verminderen, de veiligheid te waarborgen en de leefbaarheid te herstellen zijn structurele en duurzame maatregelen van essentieel belang. Samen met partners, zoals politie, Openbaar Ministerie, Platform Veilig Ondernemen, bewoners, ondernemers zetten we in op preventieve maatregelen die specifiek gericht zijn op bepaalde gebieden en persoonsgerichte maatregelen gericht op overlastgevende personen. Demonstraties en evenementen worden in goede banen geleid.

▪ **Gebieden**

Voor specifieke gebieden wordt als de overlast/veiligheidssituatie daarom vraagt, zoals in de binnenstad (Aanpak binnenstad) een maatwerkeraanpak gemaakt, samen met bewoners, ondernemers en andere partijen:

- Het gaat daarbij in het bijzonder om het verminderen van overlastgevend gedrag (politie, toezicht en handhaving, regelgeving, beleid);
- Het op orde hebben van de openbare ruimte (inrichting, beheer en onderhoud, fysiek ruimte maken en crowd management) en;
- De juiste balans in het functieaanbod gericht op wonen, werken en vrije tijd.

▪ **Personen**

Een groot deel van de overlast wordt veroorzaakt door een relatief kleine groep

overlastveelplegers. Het gaat vaak om personen met veel achterliggende problemen, waardoor ze bij herhaling terugvallen in overlastgevend gedrag. Voor deze groep is er een lokale en regionale Aanpak Overlastveelplegers. Samen met partners zetten we in deze maatwerkaanpak in op het verminderen van de overlast én het duurzaam verbeteren van de leefsituatie van de betrokken overlastveelplegers door een combinatie van zorg- en strafmaatregelen.

▪ **Demonstraties en evenementen**

Demonstreren is een grondrecht en daarvoor is dan ook geen vergunning nodig. Met organisatoren van demonstraties maken we, waar mogelijk, wel afspraken om overlast te voorkomen. Bijvoorbeeld over het opruimen van afval en het plaatsen van mobiele toiletten. Bij dynamische demonstraties wordt de impact op het verkeer en het openbaar vervoer zoveel als mogelijk beperkt door het bepalen van de route. Op de Dam start een pilot om geluidsoverlast van demonstraties te verminderen. Daarnaast blijft de driehoek goed met elkaar in gesprek om de impact van het toenemend aantal demonstraties in goede banen te leiden.

Evenementen zijn een belangrijk onderdeel van het culturele aanbod van de stad. Ze dragen bij aan de levendigheid en aantrekkingskracht van de stad en het plezier van bewoners en bezoekers. Tegelijk hebben evenementen ook een impact op de omgeving. Daarom zijn er in het Amsterdamse evenementenbeleid grenzen gesteld. Grenzen wat betreft het aantal evenementen, de duur, de omvang en de geluidsnormen. Ook worden eisen gesteld aan het ruimtegebruik en de impact van een evenement. Samen met veiligheidspartners treffen we in de voorbereiding op evenementen maatregelen. Hierbij kan gedacht worden aan het bevorderen van een goede doorstroom en het terugdringen van overlast op bepaalde locatie zoals wildplassen.

High Impact Crimes

Achtergrond

High Impact Crimes zijn delicten die een grote impact hebben op slachtoffers en hun directe omgeving. Het gaat onder meer om woninginbraken, overvallen en straatroven. Ondanks de dalende cijfers is elk HIC-delict er één te veel. Deze delicten veroorzaken naast materiële ook grote psychische schade voor de slachtoffers, omdat ze zich in de directe leefomgeving voordoen. Zorgen zijn er over de verjonging en de verharding binnen de criminaliteit, onder andere als het gaat over het gebruik van wapens en geweld.

Ambitie

- Het voorkomen dat bewoners (herhaald) slachtoffer worden van een HIC-delict.
- Het bieden van adequate nazorg aan slachtoffers van HIC-delicten.
- Duurzame veiligheid bereiken op High Impact Crimes door het verder terugdringen van het aantal HIC-delicten.

Focus

We zetten, net als de afgelopen jaren, in op het terugdringen van HIC-delicten en recidive, het verbeteren van het toekomstperspectief en daarmee het beschermen van de samenleving. Ook zetten we in op het voorkomen van afglijden in de criminaliteit van minderjarige broertjes en zusjes en kinderen van de personen in regie. Van belang is de HIC-aanpak voort te zetten waarbij

in het bijzonder aandacht is voor zeer complexe psychiatrische en/of verslavingsproblematiek en/of het ontbreken van motivatie om het gedrag te veranderen. Een gezamenlijke focus op lik op stuk, het voorkomen van grotere risico's, waaronder voor de openbare orde, is van belang.

▪ **Preventieve aanpak met samenwerkingspartners**

Samen met partners, zoals politie, Openbaar Ministerie, Platform Veilig Ondernemen, Bewoners, Ondernemers en Woningbouwcorporaties zetten we in op preventieve maatregelen die specifiek gericht zijn op bepaalde gebieden, hotspots, branches, (kwetsbare) doelgroepen en/of delicten.²⁸ We werken aan het vergroten van bewustwording, (fysieke) weerbaarheid en betrokkenheid van ondernemers, bewoners en bezoekers door buurtgerichte participatieprojecten en campagnes en structurele publiek-private samenwerking in het Platform Veilig Ondernemen.

▪ **Gebiedsgerichte preventie**

Preventieve maatregelen die specifiek gericht zijn op bepaalde gebieden, hotspots, branches, zoals:

- Goed hang- en sluitwerk;
- Een inrichting van de openbare ruimte die sociale controle bevordert;
- Veilige uitgaansgebieden;
- Whatsapp-buurtpreventie.

▪ **Persoonsgerichte preventie**

Gericht op (kwetsbare) doelgroepen en/of delicten. We werken aan:

- Het vergroten van bewustwording;
- (fysieke) weerbaarheid;
- Betrokkenheid van ondernemers, bewoners en bezoekers door buurtgerichte participatieprojecten en campagnes;
- Nazorg verlenen aan overvalslachtoffers;
- Structurele publiek-private samenwerking in het Platform Veilig Ondernemen.

▪ **Persoonsgerichte aanpakken**

Met behulp van persoonsgerichte aanpakken zet het AcVZ in op personen die te maken hebben met complexe en meervoudige problematiek op het snijvlak van veiligheid, zorg en/of sociaal domein. De persoonsgerichte aanpakken maken onderdeel uit van de volgende programma's die zijn ondergebracht bij het AcVZ:

- Top 600/400;
- Forensische Zaken;
- Detentie en Terugkeer;
- Weerbaar Amsterdam;
- Seksuele intimidatie en seksueel geweld (ROSA);
- Radicalisering.

▪ **Opsporing & vervolging en zorg voor slachtoffers**

Politie en OM richten zich in het bijzonder op het opsporen en vervolgen van HIC-plegers. Slachtoffers wordt adequate nazorg geboden. Daarbij is extra aandacht voor de heftige gevolgen voor slachtoffers door de verharding binnen de criminaliteit.

²⁸ HIC is een lokale uitvoeringsprioriteit, tegelijkertijd blijft het AcVZ ook in regionaal verband onverminderd inzetten op het tegengaan van High Impact Delicten met de Top600 en Top400-aanpak.

**Bijlage 2. Formatie politie eenheid Amsterdam 2022 (zonder aspiranten),
peildatum april 2022**

	formatie	w.o. wijkagenten
Politie eenheid Amsterdam	5282,3	
Leiding eenheid Amsterdam	4	
District Centrum Noord waaronder	738,7	52,5
Leiding	6,5	
Districtsrecherche	98,4	
Basisteam Boven IJ	146,7	21
Basisteam Centrum-Amstel	119,7	9
Basisteam Centrum-Burgwallen	204,9	12,5
Basisteam Centrum-Jordaan	130,7	10
Team ZSM	16	
Flexteam	15	
District Oost waaronder	765,6	68
Leiding	15	
Districtsrecherche	138,3	
Basisteam Amstelland-Oost	97,7	13
Basisteam Oost-Watergraafsmeer	139,2	16
Basisteam Oost-Zeeburg	109,7	14
Basisteam Zuidoost-Bijlmermeer	165,7	16
Basisteam Zuidoost-Gaasperdam	85,2	9
Flexteam	14	
District Zuid waaronder	552,2	56
Leiding	6	
Districtsrecherche	66,6	
Basisteam Aalsmeer-Uithoorn	83,7	10
Basisteam Amstelveen	109,7	14
Basisteam Zuid Buitenveldert	147,7	17
Basisteam Zuid- de Pijp	124,7	15
Flexteam	13	
District West waaronder	686,7	66
Leiding	6	
Districtsrecherche	126,9	
Basisteam Nieuw-West Noord	142,7	19
Basisteam nieuw-West Zuid	131,7	15
Basisteam West-Haarlemmerweg	132,7	15
Basisteam West-Overtoomsesluis	131,7	17
Flexteam	14,2	
Dienst Regionale Recherche	872,9	
waarvan		
Generieke opsporing	231,5	

Thematische opsporing	142,9	
Dienst Regionale en Operationele Samenwerking	877,7	
Dienst Regionale Informatie Organisatie	486,2	
Dienst Regionaal Operationeel Centrum	99,5	
Staf	146,8	
Dienst Bedrijfsvoering	52	